

En l'any llorentí

"Poesies valencianes escrites per Llorente"

Aquest és el títol d'un volum de 432 pàgines que fón posat a la venda en la darrera Diada del Llibre. S'hi han inclòs totes les composicions valencianes que escriví l'autor de "La Barraca". L'edició del "Llibret de Versos" de 1914 feta tres anys més tard de la mort del poeta contenia les poesies conegudes de Llorente i, encara, les que havia escrites en els darrers anys de la seua vida. La família del poeta, però, conservava un paquetet en el que s'hi contenien unes quantes composicions en vers. El paquet portava la nota següent: "Poesies valencianes no incloses en el "Llibret de Versos" per parèixer-me defectuoses o de poca importància"

Per què Llorente no féu desaparèixer les poesies que ells mateix declarava defectuoses i que suposava eren d'escasa importància? L'editor, en anotar aquesta declaració, diu: "L'autor haguera pogut desgarrar i fer desaparèixer dits originals, i en no fer-ho així és que algun apreci li mereixien".

Certament. Les vint-i-cinc poesies que Llorente tenia retirades no deixen d'ésser importants. I això des de diversos punts de mira. Hi ha traduccions, imitacions ("a la manera de..."); hi ha poesies basades en fragments d'altres poetes, hi ha composicions de circumstància... Però hi ha poesies d'inspiració pròpia, ben personals, com aquelles que li han aconseguit la fama.

No totes son inèdites. Algunes les publicà en "El Consultorio"; altres en fulls solts amb motiu d'alguna festa; i altres, encara, foren donades a conèixer en alguna vetlada com "La Musa Valenciana", llegida en la funció inaugural del teatre valencià (6 de Novembre del 1878) en "La Princesa", en la qual com a peu forcat de les quintetes hi figuren molts títols d'obres teatrals populars en aquella època.

Perquè retenia Llorente aquestes poesies? La consideració d'ésser defectuoses no em sembla si nó una excusa que ell mateix tractara de donarse. Tenen defectes, sí; però són els mateixos que podríem anotar avui a moltes altres poesies seues: algun castellanisme, alguns enllacos fònics que no s'ajusten a la mètrica mostrada. En altres llocs ("La República de les Lletres" i en "Qüestions de Llenguatge") ja he estudiat i fet consideracions sobre la mètrica i el vocabulari de Llo-

rente. Estudiades les vint-i-cinc poesies de què es parla no trobe cap motiu, cap defecte, que justifique l'aïllament.

Es que són poc importants, com diu el poeta? Fixem-nos un moment en la que porta per títol "PLE DE SUSPIRS EL PIT". Potser alguna de les altres poesies és més inspirada que no aquesta. Potser aquesta té més tendror, té més sentiment. Però un sentiment constrenyit, manifestat en to menor. Les opulències verbals que s'hi troben no són sinó una mostra del que el poeta hagués volgut dir. Comença així:

"Ella vixqué en lo món com una
(flor dels camps
que se l'emporta el riu;
passà com tot lo bo, com passen els
(rellamps
en una nit d'estiu."

No ens presenta "Ella" i la primera estrofa del poema és una trallada als Fats, una gavinetada profunda i dolorida en el cor del poeta. Hi ha una protesta, un clam contra la Mort. En acabar la poesia ens diu que té

"el cap ple de deliris, i ple de fel el
(pit
i plens els ulls de plors!"

Está fetxada l'any 1856. És una poesia feta als vint anys. ¿Versos d'enamorat?

Sí. Versos d'enamorat. El poeta no diu, en aquests versos, que ell estiga enamorat de la jove de quinze anys que la Mort va endur-se. Però són versos d'enamorat. Ells podien explicar-nos algun tret de la psicologia llorentina. Son versos que hom escriu en un moment de sinceritat encoberta. Hi ha tota la veritat del cor abocada al vas dels versos, però és una veritat que solsment el poeta veu entre linies. En passar els anys els sentiments que

produí la composició s'han esbargit. La poesia és, aleshores, un motiu de records. ¿Per què trencarla? ¿Per què no conservar-la per aquell aire de joventut que ens refresca les galtes?

Jo no sé perquè Llorente no volgué desfer-se d'aquesta poesia que literàriament no desmereix de moltes altres publicades al "Llibret de Versos". Jo no sé perquè digué que era defectuosa o de poca importància. Però entenc que "Ple de sospirs el pit" és una de les poesies més importants de les llorentines. Per llegir-la i per fruir totes les seues belletats val la pena posseir el volum de "Poesies Valencianes". Ella és una joia de totes les altres joies tan sabudes i tan conegudes.

CARLES SALVADOR

